

Waarnemingen aan een nestje van *Forficula auricularia* L.

Onder 's Gravenpolder (prov. Zeeland) was ik bezig met de beschouwing van een paar mieren, welke zich met elkaar onderhielden.

Een gaatje in de bodem scheen mij toe de nestingang van deze diertjes te zijn. Toen ik er even inkeek, om me daarvan te vergewissen, zag ik een wit keverachtig diertje zich van de opening benedenwaarts begeven. Mijn aandacht was gewekt; ik vermoedde de een of andere „mierengast” voor me te hebben, zoodat ik met het doel dit diertje te verschalken, begon met het „mierennest” voorzichtig te ontgraven. Het witte diertje kwam intusschen weer naar boven, draaide zich om en begaf zich opnieuw naar beneden, maar de korte tijd van verschijnen was nu voldoende geweest om de vorm van het diertje als „oorwormachtig” te bepalen.

Er bleken meerdere van deze diertjes aanwezig, welke bij nadere beschouwing oorwormenlarven bleken te zijn, terwijl bovendien bleek, dat er geen enkele mier te bespeuren viel.

Ik had een oorwormennestje gevonden.

De jonge diertjes, de meeste nog geheel wit, terwijl sommige een grauwwachtig uiterlijk vertoonden, alsof ze bezig waren uit te kleuren, bevonden zich alle in beweging. Ze waren druk doende in carousselgang van beneden naar boven en weer terug te loopen, maar geen der kleintjes kwam buiten de opening van het holletje, ook niet, toen ik de gang merkbaar had verbreed.

Op de bodem van het fleschvormige holletje, dat ongeveer 2½ cm diep bleek te zijn, vond ik *drie* volwassen vrouwelijke oorwormen, die ik thuis via Brohmer als de gewone soort kon determineeren. Er waren ongeveer twintig à vijf en twintig larven aanwezig, die, zooals ik reeds mededeelde, zich bij de volwassen dieren bleven ophouden.

Toen ik de grootere dieren verontrustte, kropen deze vrij snel uit het nest en verspreiden zich in de omgeving, zonder zich om de achtergelaten larven te bekommeren. Deze bleven, zoodra de ouden zich hadden verwijderd, niet meer in het nest, maar verspreiden zich eveneens. Ik kon niets van een hereeniging of pogingen daartoe constateeren.

Van een zekere zorg voor de diertjes was nu niets meer te bemerken. Toen de ingang van het nestje werd verwijld, lagen de ouden zeer stil, ze verdedigden zich zelf nauwelijks, evenmin als ze dat de jongen deden.

Waren de jongen daarvoor misschien al wat te groot?

Ik geef deze waarneming van 10 Mei 1941 door:

a. omdat het nestje in *open* terrein werd gevonden, nl. aan den voet van een vrije kale en steile dijkhelling (oprit voor landbouwers). Niet onder een steen of iets dergelijks;

b. omdat niet één, maar drie oorwormen in het nest tusschen de jongen aanwezig waren ;

c. omdat mijn waarnemingen niet kloppen met de beschrijving die Stäger (volgens Maidl: „Die Lebensgewohnheiten und instinkte der staatenbildende Insecten” (p. 19)) geeft.

Biezeling, Mei 1941.

B. J. J. R. WALRECHT.

Cryphia divisa Esp. (Bryophila raptricula Hb.) een nieuwe Agrotide voor de Nederlandsche Fauna.

Eenige weken geleden ontving ik van mijn vriend, den heer F. Smit te Nijmegen, een zending Lepidoptera, welke hij in de omgeving van de stad voor mijn collectie verzameld had.

Hieronder bevond zich een Agrotide, welke ik niet direct herkende. Nadat ik het dier gedetermineerd had, was ik op *Cryphia divisa* Esp. gekomen, wat ik echter voor vrij onwaarschijnlijk hield, gezien de verspreiding van deze soort in Europa. Deze is als volgt: Finland, Midden- en Zd.-Skandinavië, Midden-Europa en in Zd.-Europa van Portugal tot in Klein-Azië, de Levant en verder Noord-Afrika.

Uit de omringende gebieden van ons land is deze soort slechts bekend uit Denemarken van Bornholm in een enkele vangst. Dit wijst er dus op, dat we deze soort slechts zelden zullen aantreffen, te meer daar ze in haar noordelijk verspreidingsgebied steeds vrij zeldzaam is. Pas in Midden-Europa en zuidelijker begint de soort meer voor te komen, terwijl ze daar tevens zeer variabel in kleur en tekening wordt. Het Nederlandsche exemplaar behoort tot *f. raptricula* Hb. (zie Hübner: Samml. Europ. Schmetterlinge III, fig. 29), waarvan de grondkleur grijs is met een weinig blauwachtige tint gemengd, terwijl de tekening duidelijk uitkomt. De afbeelding in Ter Haar-Keer, pl. 40, fig. 3, is te grauw getint en lijkt meer op de typische vorm *divisa* Esp., welke grauwbrown is met onduidelijke tekening.

Ook de heer Lempke kwam tot dezelfde determinatie, waarbij wij voor vergelijking gebruik konden maken van het materiaal van het Zoölogisch Museum. Hiervan heb ik tevens enkele preparaten van de genitalia gemaakt ter contrôle van onze determinatie. In figuur 1 zijn de genitalia van het ♂ afgebeeld, in figuur 2 de genitalia van het ♀. Het Nederlandsche exemplaar, dat zich in mijn collectie bevindt, is een ♂ en is gevangen op 4 Juli 1941 te Nijmegen.

Beschrijving van de genitalia (hierbij is de terminologie van Pierce gebruikt, zie: Pierce, The Genitalia of the Noctuidae en volgende deelen): ♂, *Valvae* sterk spatelvormig, langs de rand zwak behaard; *sacculi* vrijwel knots-